

EU Családi Kézikönyv

A VIDÉKI KIS-, ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÓK
TÁJÉKOZTATÁSÁRA

SZERZŐK:

Udovecz Gábor
Popp József
Dorgai László
Jávor Károly
Cser József
Szabó Zoltán
Harangozó Gábor

LEKTOROK:

Sipos András
Tamás Gábor

SZERKESZTŐ:

Bérci Gyula

Ötödik átdolgozott kiadás

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ (Magda Sándor).....	5
BEVEZETÉS (Bérci Gyula).....	6
1. Vidékpolitika, vidékfejlesztési támogatások (Dorgai László).....	8
2. A vidéki népesség esélyei a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjaiban (Jávor Károly).....	28
3. A mezőgazdasági termelők piaci érdekérvényesítése. A „TÉSZ”-ek szervezése és működtetése az EU tag Magyarországon. (Szabó Zoltán).....	37
4. Vidéki kis-, és középvállalkozások támogatása a Gazdasági Versenyképesség Operatív Programban: (Harangozó Gábor)	41
5. A mezőgazdaság támogatása és a főbb ágazatok várható jövedelmei (Udovecz Gábor, Popp József, Potori Norbert).....	47
ZÁRSZÓ (Horn Péter).....	72
MELLÉKLELTEK (Bérci Gyula)	
1. Az Európai Információs Pontok hálózata.....	75
2. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) Regionális Irodái.....	78

5. FEJEZET

A MEZŐGAZDASÁG TÁMOGATÁSA ÉS A FŐBB ÁGAZATOK VÁRHATÓ JÖVEDELMEI

A Koppenhágai Megállapodásban felkínált lehetőséget elfogadva Magyarország 2004. május 1-től, legfeljebb hároméves (indokolt esetben kétszer egy esztendővel meghosszabbítható) átmeneti időszakokra a brüsszeli forrásból finanszírozott közvetlen agrártámogatások egyszerűsített kifizetése, – valamint annak nemzeti költségvetésből történő kiegészítése mellett – döntött.

A) AZ EGYSZERŰSÍTETT TERÜLETALAPÚ TÁMOGATÁS

A magyar termelőknek 2004-ben közvetlen jövedelemtámogatásként kifizethető brüsszeli források összesen **305,81 Mio €**-t tesznek ki. Ezen összeget a 2003. június 30. állapot szerint kultúrállapotban tartott mezőgazdasági területre vetítve az **egyszerűsített területalapú támogatás fajlagos összege 70,22 €/ha** (1. táblázat). E termeléstől függetlenített szubvenció szántó-, ültetvény-, kert- és gyepterületek után egyaránt felvehető, amennyiben a támogatási kérelem legalább 1 ha-t (ültetvények esetében legalább 0,3 ha-t) lefed, és a parcellák nagysága eléri a 0,3 ha-t.

1. táblázat

A Koppenhágai Megállapodásban foglaltak alapján 2004-ben egyszerűsített kifizetésre jogosult földterületek Magyarországon

Me.: ha

Megnevezés	Összes mg-i földterület	Szántó	Gyep	Ültetvény	Kert
2000	5 853 922	4 493 793	1 051 219	205 848	101 622
2001	5 738 170	4 378 985	1 061 158	198 777	97 752
2002	5 867 303	4 505 653	1 063 104	198 530	98 482
2003 (előzetes adat)	5 865 769	4 505 653	1 063 104	198 530	98 482
< 0,3 ha parcellák	589 509	438 569	0	52 458	98 482
0,3-1,0 ha közötti területek	186 119	131 953	54 166	0	0
< 1 ha alatti területek összesen	775 628	570 522	54 166	52 458	98 482
Mezőgazdasági művelésre alkalmatlan, erodált, erősen szennyezett területek	730 887	198 215	532 672	0	0
Repülőterek, katonai gyakorlóterek, vásárterek	4 100		4 100	0	0
2003. június 30-án kultúrállapotban nem tartott területek összesen	734 987	198 215	536 772	0	0
SAPS támogatásra nem jogosult terület összesen	1 510 615	768 737	590 938	52 458	98 482
SAPS támogatásra jogosult terület összesen	4 355 154	3 736 916	472 166	146 072	0

Forrás: FVM és KSH

Magyarország közösségi költségvetésből finanszírozott közvetlen támogatásai a 2004-2013 közötti időszakban a következők szerint alakulnak (2. táblázat).

2. táblázat

**Magyarország közösségi költségvetésből finanszírozott
közvetlen támogatásai (2005-2013)**

Me.: Mio €

Év	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Összeg	350,8	408,7	495,1	618,5	741,9	865,2	988,6	1 111,9	1 235,3

Forrás: 583/2004/EK tanácsi rendelet

B) NEMZETI KIEGÉSZÍTŐ TÁMOGATÁSOK

A Koppenhágai Megállapodás rögzíti, hogy az egyes ágazatok nemzeti források felhasználásával megemelt közvetlen támogatása 2004-ben **nem lehet magasabb az érvényes *acquis* szerinti szint 55%-ánál** (25%+30%-pont), illetve **a tejtermelés esetében a KAP-reform adaptációs tárgyalásán született megállapodás értelmében az *acquis* szerinti szint 85%-ánál** (25%+60%). Az egyszerűsített támogatás kedvezményezettjeinek köre ugyanis lényegesen szélesebb (gyepterületek, ültetvények, cukorrépa, burgonya, szántóföldi zöldség és gyümölcs stb.), mint a standard közösségi szabályozás szerint közvetlen támogatásban részesíthetők köre.

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÁGAZATOK

Hízottbika-támogatás

Azon gazdaságok, amelyek hímivarú szarvasmarhát hizlalnak, azt vágásra vagy harmadik országba értékesítik, nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek, ami a támogatásra jogosult egyedszám alapján kerül kifizetésre:

- speciális vágómarha-támogatás (94 620 egyedre);
- vágási támogatás (141 559 felnőtt egyedre szóló kvótából 94 620 egyedre).

E támogatások összege 55%-os szinten 15,09 millió €, így a hízott bikákra igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 136,09 €/egyed** lehet.

A támogatás feltételei:

- az MVH a termelőt az érvényben lévő szabályozásnak megfelelően regisztrálja;
- a támogatott állat 9 hónapnál idősebb korban levágott (legalább 185 kg carcass-súly) vagy harmadik országba exportált hímivarú egyed lehet, amely legalább 2 hónappal a vágást, illetve exportot megelőzően az igénylő tulajdonában volt;
- a jogosultság alsó határa 1 egyed;
- az állományból való kikerülés igazolása ENAR-, vágóhídi vagy exportbizonylattal;
- állattartási feltételek teljesítése;
- az állatállomány jelölése és folyamatos nyilvántartása;
- az állatállomány változásának folyamatos nyilvántartása, a nyilvántartás megőrzése legalább 5 évig;

- az ellenőrzés végrehajthatóságának biztosítása.

Húshasznútehén-támogatás

Azon gazdaságok, amelyek húshasznú vagy kettőshasznú fajtabesorolásba tartozó, valamint húsmarhával való keresztezésből született nőivarú szarvasmarhát tartanak, nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek (húshasznútehén-támogatás), ami a támogatásra jogosult egyedszám alapján kerül kifizetésre:

- húshasznútehén-támogatás (117 000 egyedre);
- húshasznútehén-támogatást kiegészítő, csak nemzeti forrásból finanszírozott támogatás;
- kiegészítő támogatás;
- hízottbika-létszámmal (94 620 egyed) csökkentett vágási támogatásra jogosult állatszám (46 939 felnőtt egyed és 94 439 borjú) 30%-ára kifizethető vágási támogatás.

E támogatások összege 55%-os szinten 19,10 millió €, így a húshasznú tehenekre igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 124,25 €/egyed** lehet.

A támogatás feltételei:

- az MVH a termelőt az érvényben lévő szabályozásnak megfelelően regisztrálja;
- a támogatott állat húshasznú vagy kettőshasznú fajtabesorolásba tartozó, illetve húsmarhával való keresztezésből született nőivarú egyed lehet, amely 2004. május 1-én az igénylő tulajdonában volt;
- a támogatási kérelem benyújtásától számított 6 hónapos tartási kötelezettség;
- a tenyésztésbe vont állomány esetében a magyar tarka, illetve húshasznú apaállat szakszerű használatának hitelt érdemlő igazolása;
- a jogosultság alsó határa 1 egyed;
- az igénylő a tárgyévben 120 000 kg-t meghaladó tejkvótával nem rendelkezik;
- állattartási feltételek teljesítése;
- az állatállomány brucellózis, leukózis és gümőkór mentességének igazolása;
- az állatállomány jelölése és folyamatos nyilvántartása;
- az állatállomány változásának folyamatos nyilvántartása, a nyilvántartás megőrzése legalább 5 évig;
- az ellenőrzés végrehajthatóságának biztosítása.

Extenzifikációs kiegészítő támogatás

Azon gazdaságok, amelyek hízottbika- és/vagy húshasznútehén-támogatást vesznek fel, és szarvasmarha állományuk az általuk használt, nemzeti kiegészítő támogatásban nem részesülő tömegetakarmány-termő területre (pl. silókukorica) vetített sűrűsége 1,4 NE/ha alatti, továbbá a nemzeti kiegészítő támogatásban nem részesülő tömegetakarmány-termő területük legalább 50%-a gyepterület, extenzifikációs kiegészítő támogatást is igényelhetnek, ami a támogatásra jogosult egyedszám alapján kerül kifizetésre.

A támogatás összege 55%-os szinten 11,64 millió €, így a hízottbikára és húshasznú tehénekre igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 45,85 €/egyed** lehet.

Tehéntej-támogatás

Azon gazdaságok, amelyek tejkvótával rendelkeznek és a tejkvóta-regisztrációban szerepelnek, nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek, amely szubvenció a tejkvóta alapján kerül kifizetésre:

- tejkvóta-alapú támogatás;
- kiegészítő támogatás;
- hízottbika-létszámmal (94 620 egyed) csökkentett vágási támogatásra jogosult állatszám (46 939 felnőtt egyed és 94 439 borjú) 70%-ára kifizethető vágási támogatás.

E támogatások összege 85%-os szinten 22,81 millió €, így a tehéntejre igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 8,71 €/t** lehet.

A támogatás feltételei:

- az MVH a termelőt az érvényben lévő szabályozásnak megfelelően regisztrálja;
- támogatást csak kvótával rendelkező tejtermelő igényelhet;
- az igénylő regisztrált tejfelvásárló felé vagy közvetlenül értékesít tejet;
- az igénylő eleget tesz a külön meghatározott nyilvántartási feltételeknek.

Anyajuh-támogatás

Azon gazdaságok, amelyek már legalább egy ízben ellett vagy 12 hónaposnál idősebb nőivarú juhot tartanak, nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek, ami a támogatásra jogosult egyedszám alapján kerül kifizetésre:

- anyajuh-támogatás (1 146 000 egyedre);
- kiegészítő támogatás.

E támogatások összege 55%-os szinten 13,90 millió €, így az anyajuhokra igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 6,28 €/egyed** lehet.

A támogatás feltételei:

- az MVH a termelőt az érvényben lévő szabályozásnak megfelelően regisztrálja;
- a kiegészítő nemzeti támogatás – a május 1-én az igénylő tulajdonában lévő – a már legalább egy ízben ellett vagy 12 hónaposnál idősebb nőivarú állat után igényelhető;
- a támogatási kérelem benyújtásától számított 100 napos tartási kötelezettség;
- a tenyésztésbe vont állomány esetében az apaállat szakszerű használatának hitelt érdemlő igazolása;
- a jogosultság alsó határa 10 egyed;
- állattartási feltételek teljesítése;
- az állatállomány jelölése és folyamatos nyilvántartása;

- az állatállomány változásának folyamatos nyilvántartása, a nyilvántartás megőrzése legalább 5 évig;
- az ellenőrzés végrehajthatóságának biztosítása.
- anyajuh-tartás kiegészítő támogatása a kedvezőtlen adottságú területeken

Azon gazdaságok, amelyek anyajuh-támogatást vesznek fel, és gazdaságuk földterületének legalább 50 százaléka kedvezőtlen adottságú régióban található, az anyajuhokra kiegészítő támogatást is igényelhetnek, ami a támogatásra jogosult egyedszám alapján kerül kifizetésre.

A támogatás összege 55%-os szinten 1,16 millió €, az anyajuhokra igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 3,85 €/egyed** lehet.

NÖVÉNYTERMESZTÉSI ÁGAZATOK

A növénytermesztési ágazatok esetében a Koppenhágai Megállapodásban rögzített bázisterületekből, kvótákból, illetve a vetőmagvaknál az adaptációs tárgyalás során megállapított mennyiségből, valamint a közvetlen támogatások engedélyezett mértékéből (55%) indulunk ki.

Szántóföldi növények támogatása

A GOFR-növények és hüvelyes növények Koppenhágai Megállapodásban rögzített bázisterületeinek (3 478 792 ha és 1 954 ha), valamint a vetőmagvak adaptációs tárgyalás során megállapított mennyiségéből kalkulált termőterület (31 044 ha) alapján a támogatások összege 55%-os szinten 574,93 millió €. Ezen összegből levonjuk a 70,22 €/ha egyszerűsített kifizetés és összesített bázisterület (3 520 790 ha) szorzatát, majd a maradék 327,71 millió €-t az összesített bázisterületre vetítjük. Így a szántóföldi növényekre igényelhető nemzeti kiegészítő támogatás 2004-ben **legfeljebb 93,08 €/ha** lehetne.

Magyarország azonban – költségvetési korlátok miatt – nem szándékozik kifizetni a szántóföldi növények nemzeti kiegészítő támogatásának maximális összegét. A támogatás 2004-ben feltehetően: 79,69 €/ha.

A támogatás feltételei:

- a vetés legkésőbb június 15-ig történő befejezése;
- legalább 1 ha területet lefedő igénylés;
- legalább 0,3 ha parcellaméret;
- az EU vonatkozó rendeleteiben (1251/1999/EK bizottsági, 1686/72/EKK tanácsi, valamint 1577/96/EK bizottsági rendeletek) meghatározott növények termesztése, illetve azok legalább virágzásig történő megőrzése.

Minden megművelt mezőgazdasági parcellára csak egy támogatási kérelem nyújtható be az adott gazdasági évben, kivéve azon támogatásokat, amelyek a kísérő intézkedésekhez tartoznak (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú és környezetvédelmi korlátozások alá eső területek támogatása). Amennyiben a támogatásra bejelentett területek összege meghaladja a kiszámításnál figyelembe vett

területet (3 520 790 ha), a fajlagos kifizetés minden igénylő számára arányosan csökken.

Rizstámogatás

A rizstermelők nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek, a Koppenhágai Megállapodásban rögzített bázisterület (3 222 ha) alapján.

E támogatások összege 55%-os szinten 972 ezer €. Így a rizs nemzeti kiegészítő támogatása 2004-ben **legfeljebb 231,57 €/ha** lehet.

A támogatás feltételei:

- a vetés legkésőbb május 31-ig történő befejezése;
- legalább 1 ha területet lefedő igénylés;
- legalább 0,3 ha parcellaméret;
- rizs termesztése, illetve a növény legalább virágzásig történő megőrzése.

Minden megművelt mezőgazdasági parcellára csak egy támogatási kérelem nyújtható be az adott gazdasági évben, kivéve azon a támogatásokat, amelyek a kísérő intézkedésekhez tartoznak (agrár-környezetgazdálkodás, kedvezőtlen adottságú területek támogatása). Amennyiben a támogatásra bejelentett területek összege meghaladja a bázisterületet, a fajlagos kifizetés minden igénylő számára arányosan csökken.

Dohánytámogatások

A dohánytermelők nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek. A nemzeti kiegészítő támogatás azon területekre adható, amelyeken *Burley* vagy *Virginia* típusú dohányt termesztenek.

Magyarország Koppenhágai Megállapodásban rögzített dohánykvótája 6 587 t a *Burley*, 5 768 t a *Virginia* típus esetében. A jelenlegi termelési szerkezet azonban eltér a referencia-időszakétól: a minőség javítására irányuló törekvések következtében a *Virginia* típus részesedése az elmúlt években megnőtt.

Tekintettel a jelenlegi termelési szerkezet és a közösségi szabályozás (2075/92/EK tanácsi és 1336/98/EK bizottsági rendelet) biztosította lehetőségekre, Magyarország a kvóták átcsoportosítását javasolta (4 000 t *Burley*, illetve 7 000 t *Virginia*). A támogatások összege 55%-os szinten 5,25 millió € a *Burley* típus, míg 11,48 millió € a *Virginia* típus esetében. Így a *Burley* típusú dohány nemzeti kiegészítő támogatása 2004-ben **legfeljebb 2 552,44 €/ha**, míg a *Virginia* típusú dohányé **legfeljebb 3 224,86 €/ha** lehet.

A támogatás feltételei:

- a vetés legkésőbb június 15-ig történő befejezése;
- legalább 1 ha területet lefedő igénylés;
- legalább 0,3 ha parcellaméret;
- a dohány nemzeti szabályozásban meghatározott termelési módszerekkel és növényvédelmi eljárások alkalmazásával termesztése, illetve a növény legalább virágzásig történő megőrzése.

Amennyiben a támogatásra bejelentett területek összege meghaladja a kiszámításnál figyelembe vett termőterületek összegét, a fajlagos kifizetés minden igénylő számára arányosan csökken.

A nemzeti kiegészítő támogatást igénylő dohánytermesztőknek írásos szerződéssel kell rendelkezniük a fermentálókkkal. A szerződés értelmében a termelőnek kötelessége az összes betakarított dohányt leadni a fermentálónak, illetve az elsődleges feldolgozó köteles az összes nyersanyagot átvenni.

C) AGRÁRALKU

A 2004. február 25-én született agráralku értelmében 2004. május 1. előtt egyes ágazatoknak nemzeti támogatásként nyújtott közvetlen szubvenciók összegéről és a 2004. évi nemzeti kiegészítő támogatások lehetséges maximális összegéről a 3. táblázat tájékoztat.

3. táblázat

Csatlakozás utáni nemzeti kiegészítő támogatások és csatlakozás előtti nemzeti támogatások (2004)

1 € = 252 Ft	Nemzeti kiegészítő támogatás (2004. május 1-től)	Nemzeti támogatás (2004. április 30.-ig)
Hízott bika	34 296 Ft/egyed	-
Húshasznú tehén	31 310 Ft/egyed	40 000 Ft/egyed
Extenzifikáció	11 554 Ft/egyed	-
Anyajuh	1 583 Ft/egyed	1 600 Ft/egyed
„Rural World”	970 Ft/egyed	-
Tehéntej	2 196 Ft/t	2 000 Ft/t
Rizs	58 355 Ft/ha	8 000 Ft/ha
Dohány	812 664 Ft/ha és 643 214 Ft/ha	8 000 Ft/ha
Szántóföldi növények	20 385 Ft/ha	8 000 Ft/ha

Forrás: FVM és az AKII Agrárpolitikai Kutatások Osztályán készült számítások

D)A 2004. ÉS 2005. ÉVI KÖLTSÉGEK ÉS BEVÉTELEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA A FŐBB MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZATOKBAN

A 2004. ÉS 2005. ÉVI TERMELESI KÖLTSÉGEK ELŐREJELZÉSÉNEK MÓDSZERE

4. táblázat

A főbb makrogazdasági mutatók előrejelzése

Megnevezés	2003	2004	2005
HUF/EUR, éves átlag	254	252	252
Bruttó hazai termék növekedési üteme	2,9	3,4	4,3
Ipari-termelői árindex	2,4	5,6	3,5
Fogyasztói árindex	4,7	6,6	4,8
Állóeszköz-felhalmozás növekedési üteme	3,0	4,5	5,5
Béreköltségek növekedési üteme	9,0	1,5	1,8

Forrás: Magyar Nemzeti Bank (2004 február), Kopint-Datorg Rt. (2004 április)

A 2004. évre vonatkozó becslés a különböző kutató műhelyek prognózisai és a Budapesti Árutőzsde határidős devizapiacának jegyzései alapján készült. Minthogy a jelenlegi piaci körülmények között a forint erősödésének és gyengülésének esélye egyforma, ezért a 2005. évre – a Magyar Nemzeti Bank eljárását követve – **változatlan árfolyammal számoltunk.**

A szántóföldi növények esetében a földbérleti díjknál a GOFR-növények termelői által várhatóan felvehető közvetlen támogatások (SAPS és „top-up”) 50%-ával kalkuláltunk.

Az állattenyésztési ágazatok esetében a kimagasló termelési eredmények (súlygyarapodás, tejhozam, tojáshozam) eléréséhez szükséges optimális tápkeverékek felhasználását feltételeztük. A takarmánygabonák 2004. évi árait a Budapesti Árutőzsde határidős elszámolóáraitra alapoztuk. A 2005. évre már az EU intervenciók árát alkalmaztuk, mint minimális árat.

Az állattenyésztési ágazatok esetében a gyeper és takarmánytermő területek után felvett, **az ágazatokat közvetetten érintő támogatásokkal nem számoltunk.**

Táblázatainkban „Termelési érték I.” alatt az adott ágazatban **a melléktermék értéke és a közvetlen támogatások nélkül** realizált termelési érték, míg „Termelési érték II.” alatt **a közvetlen támogatásokkal növelt** „Termelési érték I.” értendő. A „Jövedelem I.” sorban a „Termelési érték I.” és a „Termelési költség”, míg „Jövedelem II.” sorban a „Termelési érték II.” és a „Termelési költség” különbözetét szerepeltetjük.

NÖVÉNYTERMESZTÉSI ÁGAZAT

GOFR-növények

5. táblázat

Búza – önköltség és bevétel (társas vállalkozások)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	90 694	96 201	98 124	116 935	122 984
Termelési érték I. (Ft/ha)	105 457	107 106	88 921	115 670	108 698
Jövedelem I. (Ft/ha)	14 763	10 905	- 9 203	- 1 265	- 14 286
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	2 799	2 203	3 000	20 385	18 471
Termelési érték II. (Ft/ha)	108 256	109 309	91 921	153 750	147 467
Jövedelem II. (Ft/ha)	17 562	13 108	- 6 203	36 815	24 483
Termésátlag (t/ha)	3,74	4,56	3,74	3,82	3,86
EU intervenciók ár (Ft/t)				25 530	25 530
Értékesítési átlagár (Ft/t)	28 459	23 555	23 795	30 280	28 160

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának tesztüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

A **kukoricatermelés** hektáronkénti jövedelme – a magasabb termésátlagnak köszönhetően – nagyobb mértékben emelkedik: 2004-ben a búzatermelés jövedelmének közel 130%-a, 2005-ben 140%-a körül alakul. Számításaink szerint a GOFR-ágazatok közül a kukoricatermesztés jövedelmezősége lesz a legmagasabb,

ezért – továbbá az intervenciós felvásárlási időszak november 1-i kezdésének köszönhetően is – a növény vetésterületének növekedése valószínűsíthető.

6. táblázat

Kukorica – önköltség és bevétel (társas vállalkozások)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	118 710	130 325	138 013	154 240	161 220
Termelési érték I. (Ft/ha)	121 211	136 232	126 979	163 962	156 244
Jövedelem I. (Ft/ha)	2 501	5 907	- 11 034	9 722	- 4 976
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	3 194	1 848	3 735	20 385	18 471
Termelési érték II. (Ft/ha)	124 405	138 080	130 714	202 042	195 013
Jövedelem II. (Ft/ha)	5 695	7 755	- 7 299	47 802	33 793
Termésátlag (t/ha)	4,99	6,83	5,97	5,48	6,12
EU intervenció ár (Ft/t)				25 530	25 530
Értékesítési átlagár (Ft/t)	24 591	20 014	21 292	29 920	25 530

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Az **árpatermelés** jövedelmezősége a búzáénál valamivel kedvezőbben alakul: míg 2004-ben gyakorlatilag elenyésző a különbség közöttük, 2005-ben az árpa hektáronként már közel 10%-kal magasabb jövedelmet nyújt. A harmadik legfontosabb gabonaféléből azonban feltehetően továbbra is inkább önellátásra termelünk.

7. táblázat

Árpa – önköltség és bevétel (társas vállalkozások)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	76 134	85 429	86 516	103 309	108 912
Termelési érték I. (Ft/ha)	90 984	90 080	77 620	102 501	96 870
Jövedelem I. (Ft/ha)	14 850	4 651	- 8 896	- 808	- 12 042
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	2 954	1 825	3 878	20 385	18 471
Termelési érték II. (Ft/ha)	93 938	91 905	81 498	140 581	135 639
Jövedelem II. (Ft/ha)	17 804	6 476	- 5 018	37 272	26 727
Termésátlag (t/ha)	3,37	3,72	3,22	3,49	3,52
EU intervenció ár (Ft/t)				25 530	25 530
Értékesítési átlagár (Ft/t)	27 570	24 311	24 016	29 370	27 520

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

A napraforgó vetésterülete az elmúlt években növekvő tendenciát mutatott, a 2004. évben a viszonylag kedvező felvásárlási árajánlatoknak köszönhetően valószínűleg nem csökken.

8. táblázat

Napraforgó – önköltség és bevétel (társas vállalkozások)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	96 644	102 519	108 087	125 479	131 703
Termelési érték I. (Ft/ha)	81 414	114 649	128 005	118 325	116 306
Jövedelem I. (Ft/ha)	- 15 230	12 130	19 918	- 7 154	- 15 397
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közzv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	2 604	1 993	1 857	20 385	18 471
Termelési érték II. (Ft/ha)	84 018	116 642	129 862	156 405	155 075
Jövedelem II. (Ft/ha)	- 12 626	14 123	21 775	30 926	23 372
Termésátlag (t/ha)	1,80	1,90	1,97	1,91	1,96
Értékesítési átlagár (Ft/t)	46 915	60 314	64 978	61 950	59 340

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

A **repcetermelés** hektáronkénti jövedelme jelentősen elmarad a napraforgóétól: 2004-ben annak alig több mint 60%-a, míg 2005-ben csupán 45%-a körül alakul.

9. táblázat

Repce – önköltség és bevétel (társas vállalkozások)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	78 324	92 244	98 813	117 722	123 778
Termelési érték I. (Ft/ha)	52 212	95 560	87 617	99 212	95 498
Jövedelem I. (Ft/ha)	- 26 112	3 316	- 11 196	- 18 506	- 28 280
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közzv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	3 233	3 330	3 633	20 385	18 471
Termelési érték II. (Ft/ha)	55 445	98 890	91 250	137 296	134 267
Jövedelem II. (Ft/ha)	- 22 879	6 646	- 7 563	19 574	10 489
Termésátlag (t/ha)	1,42	1,87	1,69	1,73	1,75
Értékesítési átlagár (Ft/t)	38 749	51 131	52 156	57 350	54 570

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Egyéb ipari növények

A **cukorrépa**-termelők az EU-ban nem élveznek közvetlen támogatásokat. A hazai termelők azonban **jogosultak az egyszerűsített támogatásra**. A magas minimálárnak köszönhetően a cukorrépa-termelés hektáronkénti jövedelme a csatlakozás után jelentős mértékben, a 2002. évi szint több mint két és félszeresére emelkedik. E kedvező kép azonban nagy valószínűséggel csupán átmeneti: a cukorpiaci rendtartás közeljövőben esedékes reformja a magas vámvédelem (és belpiaci árak) csökkenéséhez, a jövedelmezőség visszaeséséhez vezethet. A hazai termelési kvóták, valamint a feldolgozóipar tulajdonviszonyainak ismeretében a vetésterület növekedése nem várható.

10. táblázat

Cukorrépa – önköltség és bevétel (társas vállalkozások)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	256 960	244 464	262 119	283 833	292 482
Termelési érték I. (Ft/ha)	226 522	349 797	333 809	470 920	470 920
Jövedelem I. (Ft/ha)	- 30 438	105 333	71 690	187 087	178 438
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	3 632	4 134	6 742		
Termelési érték II. (Ft/ha)	230 154	353 931	340 551	488 615	491 218
Jövedelem II. (Ft/ha)	- 26 805	109 467	78 432	204 782	198 736
Termésátlag (t/ha)	29,80	44,52	39,75	38,55	38,93
EU intézményi minimálár (Ft/t)				11 773	11 773
Értékesítési átlagár (Ft/t)	7 602	7 859	8 462	11 773	11 773

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

Megjegyzés: értékesítési átlagár = intézményi minimálár („A” répa: 46,72 €).

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

A **dohánytermelők** az EU-ban kiemelt támogatást élveznek. Az ágazat piacszabályozásának reformja jelenleg folyamatban van. A standard dohányprémium összege a *Virginia* fajtacsoport esetében 2,98 €/kg, míg a *Burley* fajtacsoport esetében 2,38 €/kg. A korábban veszteséges dohánytermelés hektáronkénti jövedelme 2004-ben megközelíti a 120 ezer forintot, míg 2005-ben 190 ezer forint körül alakul.

11. táblázat

Dohány – önköltség és bevétel (egyéni gazdaságok)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	683 723	723 820	n.a.	977 024	1 005 576
Termelési érték I. (Ft/ha)	596 611	563 760	n.a.	328 012	360 812
Jövedelem I. (Ft/ha)	- 87 112	- 160 060	n.a.	- 649 012	- 644 764
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	7 670	9 728	n.a.	750 855	818 120
Termelési érték II. (Ft/ha)	604 281	573 488	n.a.	1 096 562	1 199 230
Jövedelem II. (Ft/ha)	- 79 442	- 150 332	n.a.	119 538	193 654
Termésátlag (t/ha)	1,83	1,62	n.a.	2,0	2,0
Értékesítési átlagár (Ft/t)	326 910	348 000	n.a.	164 006	180 406

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

Megjegyzés: *Virginia* és *Burley* típusok együtt.

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Az **étkezési burgonya-termelők** az EU-ban nem élveznek közvetlen támogatásokat. A hazai termelők azonban – akárcsak például a cukorrépa esetében – **jogosultak az egyszerűsített támogatásra.**

Burgonya – önköltség és bevétel (egyéni gazdaságok)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	462 940	468 398	483 467	539 939	560 093
Termelési érték I. (Ft/ha)	742 305	624 556	670 100	840 000	772 000
Jövedelem I. (Ft/ha)	279 365	156 158	186 633	300 061	211 907
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	5 198	8 313	3 952		
Termelési érték II. (Ft/ha)	747 503	632 869	674 052	857 695	792 298
Jövedelem II. (Ft/ha)	284 563	164 471	190 585	317 756	232 205
Termésátlag (t/ha)	22,22	18,73	20,60	20,0	20,0
Értékesítési átlagár (Ft/t)	33 403	33 350	32 532	42 000	38 600

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának tesztüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

A jövőben várhatóan több burgonyatermelő is **a biztos jövedelmezőséget ígérő GOFR-növények termesztésére vált.**

Kertészet

A zöldség- és gyümölcstermelők az EU-ban **közvetlen támogatásban nem részesülnek.** Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a héjas gyümölcsök (dió, mandula, mogyoró, pisztácia és szentjános-kenyér) termelői a 2004. évtől új, 120,75 €/ha közvetlen támogatást igényelhetnek, amely nemzeti forrásokból legfeljebb 120,75 €/ha összeggel kiegészíthető. A hazai zöldség- és gyümölcstermelők az egységes farmtámogatásra (SPS) történő áttérésig **az egyszerűsített támogatásra jogosultak.**

Számításaink szerint az **almatermelés** eredményessége az egyéni gazdaságokban a csatlakozást követően javulna: a hektáronkénti jövedelem 2004-ben a kiemelkedően magas, 2001. évi szint közel 115%-a körül alakul.

Alma – önköltség és bevétel (egyéni gazdaságok)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	505 202	487 931	549 997	603 969	612 807
Termelési érték I. (Ft/ha)	568 503	549 240	529 028	717 200	717 200
Jövedelem I. (Ft/ha)	63 301	61 309	- 20 969	113 231	104 393
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	6 146	53 716	31 560		
Termelési érték II. (Ft/ha)	574 649	602 956	560 588	734 895	737 498
Jövedelem II. (Ft/ha)	69 447	115 025	10 591	130 926	124 691
Termésátlag (t/ha)	20,87	21,41	15,81	20,00	20,00
Értékesítési átlagár (Ft/t)	28 563	27 206	34 071	* 35 860	* 35 860

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának tesztüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

* Spanyolország és Ausztria 2001/2002. évi átlagárai alapján, a hazai ipari és étkezési alma arányában (75-25%).

A **paradicsomtermelők** az EU-ban – amennyiben termelői szervezetnek tagjai – a feldolgozásra átadott nyers paradicsom után a 2000/2001. gazdasági évtől 34,5 €/t **piaci támogatást** kaphatnak.

14. táblázat

Paradicsom – önköltség és bevétel (egyéni gazdaságok)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	482 518	541 857	585 084	652 095	677 424
Termelési érték I. (Ft/ha)	390 245	639 671	698 342	770 000	770 000
Jövedelem I. (Ft/ha)	- 92 273	97 814	113 258	117 905	92 576
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közzv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	989	1 827	7 813		
Ipari paradicsom piaci tám. (Ft/ha)				*95 634	*95 634
Termelési érték II. (Ft/ha)	391 234	641 498	706 155	883 329	885 932
Jövedelem II. (Ft/ha)	- 91 284	99 641	121 071	231 234	208 508
Termésátlag (t/ha)	18,45	19,25	26,44	22,00	22,00
Értékesítési átlagár (Ft/t)	21 154	33 227	26 670	**35 000	**35 000

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának tesztüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

* A termelés 50%-ára (EU támogatás: 34,5 €/t).

** Görögország és Portugália 2001/2002. évi átlagárai alapján, a hazai ipari és étkezési paradicsom arányában (50-50%); kvóta: 130 790 t.

15. táblázat

Vöröshagyma – önköltség és bevétel (egyéni gazdaságok)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	329 897	550 432	582 452	648 310	673 000
Termelési érték I. (Ft/ha)	601 149	778 423	780 265	810 260	810 260
Jövedelem I. (Ft/ha)	271 252	227 991	197 813	161 950	137 260
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közzv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	7 146	7 628	3 997		
Termelési érték II. (Ft/ha)	608 295	786 051	784 262	827 955	830 558
Jövedelem II. (Ft/ha)	278 398	235 619	201 810	179 645	157 558
Termésátlag (t/ha)	13,02	27,36	21,56	22,00	22,00
Értékesítési átlagár (Ft/t)	48 544	28 447	36 190	36 830	36 830

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának tesztüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Az EU-ban a **borszőlőtermelők** sem részesülnek közvetlen támogatásban. A hazai borszőlőtermelők azonban **jogosultak az egyszerűsített támogatásra**. A csatlakozás után a felvásárlási árak számottevő növekedése nem várható, mivel az elmúlt években jelentős készletek halmozódtak fel, továbbá mert éles a verseny a harmadik országok szállítói között.

16. táblázat

Borszőlő – önköltség és bevétel (egyéni gazdaságok)

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/ha)	386 993	387 499	369 408	405 527	420 042
Termelési érték I. (Ft/ha)	456 487	477 370	337 829	462 348	441 405
Jövedelem I. (Ft/ha)	69 494	89 871	- 31 579	56 821	21 363
SAPS támogatás (Ft/ha)				17 695	20 298
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/ha)	6 885	8 257	8 865		
Termelési érték II. (Ft/ha)	463 372	485 627	346 694	480 043	461 703
Jövedelem II. (Ft/ha)	76 379	98 128	- 22 714	74 516	41 661
Termésátlag (t/ha)	9,31	9,89	7,54	9,00	9,00
Értékesítési átlagár (Ft/t)	49 379	49 137	44 898	51 372	49 045

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

TÖMEGTAKARMÁNY-FOGYASZTÓ ÁGAZATOK

ÁLLATTENYÉSZTÉSI

Számításaink szerint a 2000. és 2001. évben még veszteséges hazai **marhahizlalás** egyedenkénti jövedelme a társas gazdaságokban – a magas EU minimálárnak, valamint a nemzeti támogatásnak köszönhetően – 2004-ben meghaladja az 57 ezer forintot, 2005-ben az 58 ezer forintot, ami kereken 200 Ft/kg eredményt jelent.

17. táblázat

A bikahizlalás 2004. és 2005. évre prognosztizált költség- és jövedelemhelyzete a mezőgazdasági társas vállalkozásokban

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/egyed)	50 362	63 890	80 885	91 495	93 626
Termelési érték I. (Ft/egyed)	39 548	55 505	82 871	114 964	114 964
Jövedelem I. (Ft/egyed)	- 10 814	- 8 385	1 986	23 469	21 338
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/egyed)	0	0	2 416	34 296	37 082
Termelési érték II. (Ft/egyed)	39 548	55 505	85 287	149 260	152 046
Jövedelem II. (Ft/egyed)	- 10 817	- 8 385	4 402	57 765	58 420
Jövedelem II. (Ft/t)	- 60 770	- 39 182	15 232	199 879	202 145
Átlagsúly (kg/egyed)	178	214	289	289	289
EU intézményi minimálár (Ft/t)				405 600	405 600
Értékesítési átlagár (Ft/t)	222 190	259 360	310 440	405 600	405 600

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Megjegyzés: értékesítési átlagár = intézményi minimálár; amennyiben az állatsűrűségi mutató nem haladja meg az 1,4 NE/ha (takarmánytermő-terület) értéket, extenzifikációs kiegészítő támogatás is adható, aminek mértéke 2004-ben 45,85 €/egyed, 2005-ben 49,50 €/egyed lesz.

18. táblázat

Az intenzív tejtermelés 2004. és 2005. évre prognosztizált költség- és jövedelemhelyezete a mezőgazdasági társas vállalkozásokban

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/t)	59 922	65 203	67 593	73 033	73 740
Termelési érték I. (Ft/t)	69 266	77 456	80 331	64 372	65 506
Jövedelem I. (Ft/t)	9 344	12 253	12 738	- 8 661	- 8 234
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/t)	619	2 329	2 402	2 196	5 155
Termelési érték II. (Ft/t)	69 885	79 785	82 733	66 568	70 661
Jövedelem II. (Ft/t)	9 963	14 582	15 140	- 6 465	- 3 079
Átlaghozam (kg/egyed)	6 080	6 144	6 515	6 515	6 515
Értékesítési átlagár (Ft/t)	63 329	71 719	75 045	64 372	65 506

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának testületi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

A **húshasznú tehenet** tartó gazdálkodók 2004-ben 124,25 €/egyed, 2005-ben 133,35 €/egyed nemzeti kiegészítő támogatást igényelhetnek, továbbá – amennyiben bizonyos feltételeknek megfelelnek – extenzifikációs támogatásra (2004-ben 45,85 €/egyed, 2005-ben 49,50 €/egyed) is jogosultak. E szubvencióknak köszönhetően mind a húshasznú tehenek tartása, mind a bikahizlalás a **tejtermeléssel** szemben kétségtelenül ígéretesebb alternatívának mutatkozik (legalábbis rövid távon).

19. táblázat

Az anyajuh-tartás 2004. és 2005. évre prognosztizált költség- és jövedelemhelyezete az egyéni gazdaságokban

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/egyed)	25 730	20 413	n.a.	23 763	24 004
Termelési érték I. (Ft/egyed)	19 855	11 304	n.a.	22 057	22 103
Jövedelem I. (Ft/egyed)	- 5 875	- 9 109	n.a.	- 1 706	- 1 901
Közv. nemzeti tám./top-up (Ft/egyed)	578	1 370	n.a.	1 583	1 644
Termelési érték II. (Ft/egyed)	20 433	12 674	n.a.	23 640	23 747
Jövedelem II. (Ft/egyed)	- 5 297	- 7 739	n.a.	- 123	- 257

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának testületi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Megjegyzés: további, az FVM számításai szerint mintegy 300 ezer anyajuh után az úgynevezett *Rural World* kiegészítő támogatás is adható, aminek mértéke 2004-ben várhatóan 3,85 €/egyed, 2005-ben 4,20 €/egyed.

Számításaink szerint az értékesítési átlagár várható csökkenése, valamint a 2003. évi aszályos időjárás következtében kialakult magas takarmányárak miatt a **sertéshizlalás** tonnánkénti jövedelme a társas vállalkozásokban negatív lesz. Az átlagosnál rosszabb hatékonysággal termelő sertéshizlalóknak a 2004. április 30-ig nyújtható, haszonállat-tartási előírások betartásához kapcsolódó 2 000 Ft/egyed támogatás sem jelent megoldást.

20. táblázat

A sertéshizlalás 2004. és 2005. évre prognosztizált költség- és jövedelemhelyzete a mezőgazdasági társas vállalkozásokban

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/t)	228 870	285 050	260 980	285 356	280 172
Termelési érték I. (Ft/t)	250 350	319 260	277 110	257 000	273 289
Jövedelem I. (Ft/t)	21 480	34 210	16 130	- 28 356	- 6 883
Közzv. nemzeti támogatás (Ft/t)	3 990	3 880	7 620	* 20 000	
Termelési érték II. (Ft/t)	254 340	323 140	284 730	277 000	273 289
Jövedelem II. (Ft/t)	25 440	38 090	23 750	- 8 356	- 6 883
Értékesítési átlagár (Ft/t)	250 350	319 260	277 100	257 000	273 289

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

* A 2004. február 25-i agráralku eredményeként 2 000 Ft/egyed szintre emelt, 2004. május 1. előtt kifizetett, a haszonállattartási előírások betartásához kapcsolódó támogatás.

Megjegyzés: a kalkulációk élősúlyra vonatkoznak.

A baromfiágazat jövedelemhelyzetét hasonló tényezők befolyásolják, mint a sertéságazatét. Az ágazat-specifikus nemzeti támogatások megszűnése, az EU szabályozás átvétele, valamint az állatjóléti intézkedések érvényesítése és a harmadik országokból származó import vámvédelmének csökkenése elsősorban a hústermelést érinti kedvezőtlenül. A 2003. évi aszályos időjárás következtében kialakult magas takarmányárak miatt a **csirkehizlalás** 2004. évi önköltsége a társas vállalkozásokban körülbelül 9%-kal lesz magasabb a 2002. évihez képest. Az ágazat a haszonállattartási előírások betartásához kapcsolódó támogatás mellett is veszteséges.

21. táblázat

A csirkehizlalás 2004. és 2005. évre prognosztizált költség- és jövedelemhelyzete a mezőgazdasági társas vállalkozásokban

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/t)	173 970	192 000	187 850	204 713	207 151
Termelési érték I. (Ft/t)	169 390	195 780	189 080	192 261	192 671
Jövedelem I. (Ft/t)	- 4 580	3 780	1 230	- 12 452	- 14 480
Közzv. nemzeti támogatás (Ft/t)	9 630	11 490	14 080	* 9 500	
Termelési érték II. (Ft/t)	179 020	207 270	203 160	201 761	192 671
Jövedelem II. (Ft/t)	5 050	15 270	15 310	- 2 952	- 14 480
Értékesítési átlagár (Ft/t)	169 390	195 780	189 080	192 261	192 671

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának teszttüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások; 2004/04/30 (1 € = 252 Ft)

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

* A haszonállattartási előírások betartásához kapcsolódó, 2004. május 1. előtt kifizetett 9 500 Ft/t támogatás.

Megjegyzés: a kalkulációk élősúlyra vonatkoznak.

A teszttüzemi adatok alapján 2002-ben a csirkehizlalással foglalkozó társas gazdaságok jelentős része a behozott csirkehús importára feletti önköltséggel állította elő a pecsenyecsirkét. (Megjegyzendő, hogy 2002-ben a nyomott világpiaci árak miatt az importár is viszonylag alacsony volt.) Valószínűsíthető, hogy a csatlakozás után e gazdaságok egy része **kiszorul az árutermelésből**.

Az **étkezési tyúktojás-termelés** tonnánkénti jövedelme a társas gazdaságokban szintén jelentős mértékben csökken 2004-ben. Akárcsak a sertéshizlalásnál, a tojástermelés jövedelmezőségének értékelésénél is figyelembe kell venni, hogy az EU állatjóléti és környezetvédelmi előírásainak való megfelelés, valamint a tojáosztályozó kapacitások létrehozása további kiadásokat jelent - ezeket az alábbi kalkuláció nem tartalmazza.

22. táblázat

Az étkezési tyúktojás-termelés 2004. és 2005. évre prognosztizált költség- és jövedelemhelyzete a mezőgazdasági társas vállalkozásokban

Megnevezés	2000. évi adatok [†]	2001. évi adatok [†]	2002. évi adatok [†]	2004. évi prognózis	2005. évi prognózis
Termelési költség (Ft/t)	217 266	223 720	222 910	235 745	239 727
Termelési érték I. (Ft/t)	251 132	260 598	248 598	234 625	236 444
<i>Jövedelem I. (Ft/t)</i>	<i>33 866</i>	<i>36 878</i>	<i>25 688</i>	<i>- 1 120</i>	<i>- 3 283</i>
Közv. Nemzeti támogatás (Ft/t)	206	1 006	2 327		
Termelési érték II. (Ft/t)	251 338	261 604	250 925	234 625	236 444
<i>Jövedelem II. (Ft/t)</i>	<i>34 072</i>	<i>37 884</i>	<i>28 015</i>	<i>- 1 120</i>	<i>- 3 283</i>
Értékesítési átlagár (Ft/t)	231 351	254 995	238 444	234 625	236 444

Forrás: Az AKII Költség- és Jövedelemelemzési Osztályának tesztüzemi adatai alapján az AKII Agrárpolitikai Kutatások és Ágazati Ökonómiai Osztályain készült számítások

[†] Melléktermék értéke és egyéb bevételek nélkül.

Megjegyzés: 1 € = 255 Ft.